

Jana | 10 halercy
| 10 feników
| 10 groszy

Redakcja
p. 53 ulicy Tar, węg. № 10

Administracja
w skłapie przy ulicy króla
Jana Sobieskiego № 9
(dawnie Sosnowa).

Listów nie płaconych nie
przyjmuje się. Redakcyi
redakcja nie zwraca.

Zawiadomienia o ślubach,
zabawach, przedstawie-
niach i koncertach są płatne

GAZETA POLSKA

Cena | 10 halercy
| 10 feników
| 10 groszy

numerata nie-ozna-
2 kor. 50 hal. 2 marki 10
feników lub 1 rubla 26 k.
Z przesyłką pocztową 3 ko-
rony, 3 marka lub 1 rube-
50 kop.

Cena ogłoszeń: ogłoszenia
drobne po 6 h. od wyraża.
Ogłoszenia reklamowe po
30 h. za wiersz (pełni) lub
jego miejsce. Nekrologi, za
wiadomości o ślubach i
zabawach po 50 h. od wiersza.
Nadesłane po 1 kor. i ma
(50 k.) za wiersz pełniwy.
Załączniki podług osobnie
umowy.

DZIENNIK POLITYCZNO-SPOŁECZNY

WYCHODZI O GODZINIE 8-MEJ RANO.

GAZETA POLSKA jest do nabycia we wszystkich Biurach dzienników, księgarniach, trafikach, wogóle tam, gdzie jest wyta wiony napis
Tu jest do nabycia „GAZETA POLSKA”. Takie napisy wystawione są w Dąbrowie, Zagórz, Strzemieszycach, Niemcach, Wolbromiu,
Jędrzejowie, Radomiu, Lublinie, Piotrkowie, Gołogoniu, Sławkowie, Olkuz, Miechowie, Kielcach, Bolesławiu i t. d.
Prenumeratę i ogłoszenia przyjmuje Administracja w Dąbrowie ul. króla Jana Sobieskiego № 9 (dawnie Sosnowa)

Depesze Biura Korespondencyjnego z dnia 25 Marca.

Verdun w płomieniach. Ciężkie straty Moskali. Krażownik i dwa pocztowce angielskie na dno.

BULETYN URZĘDOWY AUSTRYACKI.

WIEDEŃ. Urzędowo donoszą:

Na froncie rosyjskim. Na północny wschód od Burkanowa nad Strypą, oddziały honwedów po odparciu silnego ataku rosyjskiego wdarły w tyły niemieckie i zniszczyły tam urządzenia obronne.

Pozatem nie zdarzyło się nic szczególniejszego.

Na froncie włoskim i południowo-wschodnim położenie niezmienione. Von Höfer.

BULETYN URZĘDOWY NIEMIECKI.

BRELIŃ. Urzędowo donoszą:

Na zachodzie. Położenie w porównaniu z wczorajszym w istocie niezmienione.

W okolicy Mozy odbywały się szczególnie gwałtowne walki artylerji, w których przebiegu w Verdun powstały pożary.

Na wschodzie. Na zachód od Jakobstad i na południowy wschód wojsk syberyjskich i po silnym przygotowaniu artylerji Niemce przystąpili znowu do ataku, który został zamiany z wielkimi stratami dla nieprzyjaciela.

Małe wypadki na południowy zachód od Jakobstad i na południowy zachód od Dynaburg, odparcie bez trudu. Podobnie nieskuteczne były wszystkie wysiłki nieprzyjaciela na północ od Widzów.

W okolicy jez. Narocz walka działowa.

Na Bałkanach. Przy ponownym ataku lotników lotawiec nieprzyjacielski w walce powietrznej został stracony i pociskiem armatnim spalony.

Wielki krażownik angielski zatopiony.

BERLIN 25 marca (T. B. K.). Urzędowo donoszą: Według wiadomości, jakie dotąd z różnych stron nadeszły i ponownie zostały potwierdzone, dnia 29 lutego w północnej części morza Północnego odbyła się walka między niemieckim krażownikiem pomocniczym „Greit” a 3-ma krażownikami angielskimi i jednym kontrtorpedowcem. W ciągu tej walki „Greit” zatopił strzałem torpedowcem wielki krażownik angielski pojemności około 15,000 ton a następnie sam wyjechał w powietrze. Z załogi okrętu około 150 ludzi, których imiona nie są jeszcze znane, dostało się do niewoli angielskiej. Anglicky, który o całym zajściu zachowywał najciszejsze milczenie, odciął ich zupełnie od stosunków ze światem zewnętrznym. Środki przeciwko temu zostały zarządzone.

Dwa pocztowce angielskie na dno.

LONDYN 25 marca (T. B. K.). Pocztowiec Luxus (5,686 ton pojemności), odprawiający regularną służbę między Dieppe a Folkestone, został storpedowany pod Dieppe.

Pocztowiec „Englishman” zatonał. 68 ludzi, pozostałych przy życiu, ocalało.

Przyznane naruszenie prawa międzynarodowego.

PARYŻ 25 marca (T. B. K.). Dzienniki podają w wyciągu pismo ministra marynarki do ministra spraw zagranicznych, które na podstawie sprawozdania komendanta łodzi podwodnej przyznaje fakt storpedowania okrętu szpitalnego „Elektra”. Minister donosi jednak, że według sprawozdania „Elektra” nie miała przypisanego oznak. Sledztwo jest w toku. Jeżeli okaże się, że komunikat austriacki miał słusność, poczynione zostaną potrzebne zarządzenia. (Zwracamy uwagę na biuletyn c. i k. Komendy floty, według którego „Elektra” była zaopatrzona we wszystkie przepisane oznaki).

Oflarstwo narodu niemieckiego.

BERLIN 24 marca (T. B. K.). Reichstag przyjął doradcze przedłożenie budżetowe. Sekretarz stanu Helldorfer oświadczył wśród zwyrodniałych łbzy, że wynik pożyczki jest doskonały, bo dał ponad 10 miliardów marek, co zapewnia finansową wojnę na dalsze pół roku, a zarazem oznacza, że wbrew wszystkim nieprzyjaciółom siła nasza i zaufanie w słusność sprawy i w pewność zwycięstwa nie da się niczem naruszyć.

Kronika Królestwa.

II.

Ożywiły się gmachy dawnego senatu rządzącego i pałac Pacy na ulicy Miodowej nowym zadrgał życiem. Trzy instancje polskich sądów, z trybunałem Głównym Królestwa na czele zastąpiły, z chwiałą wyjechała władz rosyjskich, za jednym zamachem wszystkie instytucje sądowe obec; nieznaną od tak długiego czasu, spokojną, rzeczową sprawiedliwość, tak zgodną z charakterem narodowym Polaków, tak odpowiadającą wrodzonym zdolnościom polskich działaczy publicznych, jak ramie od głowy tak nieodłączną od normalnego życia państwa nowoczesnego, a z całą kulturą habsburską życia we krwi Polaków, zajęła miejsce niespokojnej, dorywczej, sztucznej, chwiejnej, pełnej umiarności i zawzięci, popierającej gwałt i bezprawie sądowiczej czynności rosyjskiej. Na bardzo krótko zeszła nastąpiła ta, z natury rzeczy i kraju płynąca, wszechwładza języka polskiego w sądach, powrotem do normalnego prawa narodu hędąca.

Poszczególne części tej ogromnej maszynny pracy publicznej już nie istnieją. Rozlamana je ręka obca przy pomocy tego czynnika, któremu instytucje te, a z nimi olbrzymia większość społeczeństwa w Warszawie przypisała jakąś rolę powołanego reżymu; na gorące niebezpieczeństwa — przy pomocy polityczności organizacji obywatelskich. Wychoźono w tem z następującej zasady: czynność polityczna angażuje i naraża, zmusza do wypowiedzenia się w jednym lub drugim kierunku, na odwrót, czynność wewnętrzna społeczna ściśle samorzadczą, odcinając od niej nie tylko pretekstu ni jednym ni drugim im bardziej dana praca zrasza się z tkanką prymitywnych funkcji gospodarczych, im bliżej jest nieokreślonego pod względem politycznym podłoża zasadniczych potrzeb każdego społeczeństwa, tem bardziej będzie niezależną od zmiennych fluktuów niwazisteli od nas wojny i tem lepiej utrzyma się, nieodłączna, treść życia naszego narodu. Łączyły się z tą teorią jakieś niewyjaśnione reminiscencje ogólnych fikcyj bylego czasu; owego prawa do społecznego samobytu, gotowego na wszelkie kompromisy, nawet z akceptowaniem obcych zupełnie form (ziemstw) włącznie dla ocalenia okrucichów, czy zyskana odrobiny. Łączyły się z tem również nieskontrowane i bezkrytyczne pojęcia o przepisach prawa międzynarodowego, nadające w szczególności konwencji habskiej, podeptanej na proch i zniętej na selerkę przez całą praktykę wojny obecnej i z wszystkich stron ją prowadzącej, jakieś szczególne wszechwładze znaczenie. Przykro powzieliśmy, łącząc się z tem wszystkimi proty i pustoloty strach niedawnej wojny, nie chcemy zrozumieć związku rzeczywistości i nauk szeregowej dziejowego losu. Nie powiedziano jednego jedynego słowa, które utajone, jak dawniej, mocne, jak dawniej było przecież źródłem całej energii i pionoło niezmiernym ogniem w duszach takich prawych obywateli, kuno jak Pomorski, Bolewiewski i Michalski, jak Dzierżbicki, jak Pawłowicz i Chmielewski, jak Winiarski i Chranowski. Nie powiedziano słowa Polaka, któreby się ustaliło, jako wewnętrzne prawo całej stworzonej pracy

i organizacji przed całym narodem, które byloby podparciem moralnym i faktycznym. Słowo to było jednak rzeczywistością polityką, i tak chce ironia dziejowego losu, iż właśnie to polityczne słowo Polska, to proste powiedzenie, iż Królestwo Polskie, skąd wyszli Moskale, po to samo pozostało Polską i jest tylko Polska, dyłoby lepszą zaiste osłoną od obcych zamachów i zastraszonych anieli konwencye habskie i genewskie, aniżeli sztuczne powoływanie się na przepisy z przeszłości, czy na fikcyjne praw międzynarodowych. Gdy w powoływanie się na przeszłość istniało zawsze niezatarte niczem powołanie się na poddaństwo rosyjskie kraju ludu, a w powiedzeniu Polska krył się między innymi fakt dokonany z którym każdy już dzisiaj w Europie, wbrew pesymistycznym luzom warszawskim, liczyć się musi. Chytra przebiegłość prowokatorów politycznych wysunął już niedawno zabójczy wniosek ze sławnego nieangażowania się politycznego Królestwa; wniosek zabójczy i perfidny, bo działający najczęściej na dwie strony, wniawiający fałszywie Polakom, że Niemcy w Polsce do niczego nie dopuszczają, a jednocześnie wniawiający nieprawdliwie Niemcom, że ta właśnie bezradność Królestwa jest bezpośrednim dowodem jego Moskalskimi. I tak sprawdzi się dawna i niezłomna prawda, że w sytuacjach trudnych i bez wyjścia jedyna śmiałość jest dorywim i jedynym doradcą, gdyż nawet w tym wypadku, którego nie chcemy nadzieja napelnia iżuciem chwiejności i obłędem nierobstwa dusze wojny w Królestwie, to słowo Polska byłoby jedynym rzeczowo skutecznym punktem; albowiem z każdą poddaźnością, z każdą zależnością choćby jednostronną i choćby tylko pośrednią łączą się zaraza niewolnicza, z jedną stroną a ugodowość w stosunku do Prus już polawiona w życie Warszawy, więcej kompromituje wóbec Rosji, niż prawo do Polski. Tego prawa przeciw ironii dziejowej przestano nam odmiawiać jednocześnie we wszystkich trzech państwach zaborchych i czasem naszą państwa, iż my jedyni walamy się jeszcze.

Ilustracją tego dylematu polskiego niezaprzeczają jest zapewne interesująca sprawa języka szjdyrow, w drugiej połowie sierpnia urząd gubernialny niemiecki (von Eitzdorf) ogłosił rozkaz znoszący wszystkie szjdy i napisy rosyjskie z gmachów publicznych i domów prywatnych, zdający jednocześnie w napisach charakteru publicznego i miejskiego dodatkowo niemieckiego języka. W szjdyro, który nie rozszedł się niczem niezasadzonym obawom w nadawaniu sobie przypuszczania i całkiem już szjdyrowe pełne szeregi twierdzeń. W odpowiedzi na to nastąpiły najpierw krótkie ostrożne wyjaśnienia w gazetach, stwierdzające właściwy tekst urzędowego ogłoszenia, następnie są powtórne ogłoszenia urzędowe stwierdzające wyraźnie, iż żadnego przyszanu w nadawaniu matiej szjdy prywatnych zarząd gubernialny nie wprowadza, przez jedynego tyknie: usuniecie rosyjskiego tekstu. A że już to nasz zwycięży, iż strachliwio wykręca się, że roszadkiem, więc nim ta prosta sytuacja wyjaśnią się w istocie, już pomyślność niepotrzebnie skomplikowana została znowu wszechstrajacie lekarstwo i pojawił się kompromis, przy którym krótkimi traktatami o estetyce ił, niedawna szjdyrow w... szjdyrow języku, a pisanie li tylko nazwiska właścicieli; tak, szadono, bezpiecznie... Tomaczono zaś

